

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE OBUWNIK

SYMBOL CYFROWY 744[02]

I. OPIS ZAWODU

1. W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) dobierać materiały obuwnicze do realizacji określonych zadań;
- 2) użytkować oraz dokonywać konserwacji maszyn i urządzeń obuwniczych;
- 3) posługiwać się przyrządami pomiarowymi i kontrolnymi, interpretować wyniki pomiarów;
- 4) odczytywać oraz sporządzać schematy, rysunki i opisy technologiczne;
- 5) stosować metody i techniki rozkroju materiałów obuwniczych;
- 6) dobierać i stosować techniki obróbki elementów obuwia;
- 7) wykonywać i oceniać podstawowe połączenia elementów obuwia;
- 8) stosować różne metody wytwarzania cholewek;
- 9) stosować różne systemy i techniki ćwiekowania;
- 10) stosować różne systemy i techniki montażu obuwia;
- 11) dobierać oraz stosować metody i środki wykończania obuwia;
- 12) klasyfikować i oceniać jakość obuwia;
- 13) stosować zasady pakowania, przechowywania i transportu wyrobów obuwniczych;
- 14) określać zapotrzebowanie materiałowe;
- 15) sporządzać prostą kalkulację kosztów;
- 16) wykonywać obuwie i usługi naprawcze na indywidualne zlecenia;

- 17) organizować stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 18) przestrzegać przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 19) komunikować się z uczestnikami procesu pracy;
- 20) stosować przepisy Kodeksu pracy dotyczące praw i obowiązków pracownika i pracodawcy oraz warunków pracy;
- 21) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywanych zadań zawodowych;
- 22) korzystać z różnych źródeł informacji w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań zawodowych;
- 23) udzielać pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy;
- 24) prowadzić działalność gospodarczą.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie procesu kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie obuwnik powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) wytwarzania obuwia metodami przemysłowymi i warsztatowymi;
- 2) dokonywania konserwacji maszyn i urządzeń obuwniczych;
- 3) prowadzenia dokumentacji produkcyjnej, ewidencyjnej i rozliczeniowej;
- 4) wykonywania napraw i renowacji obuwia;
- 5) prowadzenia działalności wytwórczej i usługowej.

II. BLOKI PROGRAMOWE

Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) konstrukcja wyrobu;
- 2) technologia wytwarzania obuwia;
- 3) podstawy działalności zawodowej.

BLOK: KONSTRUKCJA WYROBU

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) klasyfikować obuwie według rozwiązań konstrukcyjnych i materiałowych;
- 2) określać zasady konstruowania obuwia zgodnie z anatomią i fizjologią stopy;
- 3) dobierać kopyta do różnych typów i systemów montażu obuwia;
- 4) stosować obowiązujące miary stóp, przeliczenia numeracji kopyt i obuwia;
- 5) rozróżniać części składowe obuwia;
- 6) określać ogólne zasady projektowania i konstruowania obuwia;
- 7) określać cechy i współzależność barw w projektowaniu wyrobów obuwniczych;
- 8) wykonywać szkice elementów, półproduktów i typów obuwia;
- 9) wykonywać szkice obuwia w różnych kompozycjach kolorystycznych;
- 10) wykonywać szkice przekrojów obuwia montowanego różnymi systemami;
- 11) odczytywać rysunki wykonawcze elementów, półproduktów i wyrobów obuwniczych;
- 12) rozróżniać materiały podstawowe i pomocnicze stosowane w obuwnictwie;
- 13) określać wymagania techniczne i przetwórcze dla skór, tworzyw skóropodobnych oraz materiałów włókienniczych na cholewki;
- 14) określać wymagania techniczne i przetwórcze dla skór i innych materiałów na spody obuwia;
- 15) określać parametry techniczne materiałów pomocniczych stosowanych w produkcji obuwia;
- 16) kwalifikować wady materiałów jako dopuszczalne i niedopuszczalne;
- 17) dobierać materiały podstawowe i pomocnicze, półprodukty oraz środki wykończeniowe w zależności od konstrukcji, typu, przeznaczenia i techniki wytwarzania obuwia;
- 18) oceniać jakość materiałów obuwniczych;
- 19) odczytywać cechy identyfikacyjne elementów, półproduktów i wyrobów obuwniczych.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) charakterystyka i klasyfikacja obuwia;
- 2) wybrane zagadnienia z anatomii i fizjologii kończyny dolnej;
- 3) pomiary antropometryczne;
- 4) budowa i podział kopyt;
- 5) wielkości kopyt i obuwia, przeliczanie miar długości;
- 6) części składowe obuwia i ich charakterystyka;
- 7) podstawy projektowania i konstruowania obuwia;
- 8) szkicowanie i wymiarowanie elementów;
- 9) projektowanie podstawowych typów i systemów obuwia;
- 10) kolorystyka w projektowaniu obuwia;
- 11) rysunki wykonawcze i złożeniowe;
- 12) materiały podstawowe i pomocnicze stosowane w obuwnictwie;
- 13) skóry miękkie;
- 14) skóry twarde;
- 15) tworzywa skóropodobne;
- 16) materiały włókiennicze;
- 17) materiały nieskórzane na podpodeszwy, zakładki i podnoski;
- 18) tworzywa sztuczne i gumy na elementy spodów obuwia;
- 19) materiały i środki do łączenia elementów wierzchów i spodów obuwia;
- 20) materiały i elementy zdobnicze;
- 21) środki wykończeniowe;
- 22) metody oceny jakości materiałów obuwniczych;
- 23) zasady doboru materiałów obuwniczych;
- 24) cechowanie elementów, półproduktów i wyrobów obuwniczych.

BLOK: TECHNOLOGIA WYTWARZANIA OBUWIA

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) klasyfikować maszyny i urządzenia produkcyjne;
- 2) rozróżniać części maszyn;

- 3) wyjaśniać zasady działania maszyn i mechanizmów;
- 4) wyjaśniać działanie pomp, sprężarek, wentylatorów;
- 5) rozróżniać napędy maszyn obuwniczych;
- 6) odczytywać rysunki elementów maszyn oraz schematy mechaniczne;
- 7) posługiwać się Dokumentacją Techniczno-Ruchową (DTR) oraz instrukcjami obsługi maszyn;
- 8) dobierać maszyny, urządzenia i narzędzia do określonych operacji technologicznych;
- 9) oceniać stan techniczny maszyn i urządzeń;
- 10) przestrzegać zasad eksploatacji maszyn i urządzeń;
- 11) stosować przyrządy kontrolno - pomiarowe;
- 12) przygotowywać materiały do rozkroju;
- 13) rozróżniać techniki rozkroju materiałów;
- 14) wycinać ręcznie i maszynowo elementy obuwia;
- 15) klasyfikować odpady technologiczne;
- 16) cechować elementy obuwia określonymi wyznacznikami;
- 17) określać metody i techniki obróbki elementów obuwia;
- 18) stosować różne techniki obróbki elementów;
- 19) określać podstawowe metody łączenia elementów obuwia;
- 20) dobierać połączenia w zależności od typu i konstrukcji wyrobu oraz stosowanych materiałów;
- 21) stosować różne techniki połączeń;
- 22) określać technikę i technologię wytwarzania cholewek;
- 23) wykonywać cholewki różnymi technikami;
- 24) interpretować zjawiska fizyczne procesu ćwiekowania i utrwalania kształtu cholewek;
- 25) charakteryzować systemy ćwiekowania;
- 26) dobierać optymalne rozwiązania technologiczne procesu ćwiekowania;
- 27) dokonywać ćwiekowania cholewek różnymi technikami;
- 28) utrzymywać kształt zaćwiekowanych cholewek;
- 29) określać procesy montażu obuwia różnymi systemami;
- 30) wykonywać operacje technologiczne montażu obuwia różnymi technikami;
- 31) określać metody i techniki wykończania obuwia;

- 32) wykonywać operacje i zabiegi technologiczne związane z wykończaniem obuwia;
- 33) oceniać jakość półproduktów i wyrobów obuwniczych;
- 34) dokonywać klasyfikacji obuwia;
- 35) pakować obuwie zgodnie z obowiązującymi zasadami i wymaganiami odbiorcy;
- 36) przestrzegać przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) maszyny i urządzenia obuwnicze, kryteria podziału;
- 2) części maszyn;
- 3) mechanizmy maszyn i urządzeń obuwniczych;
- 4) budowa, zasady eksploatacji maszyn i urządzeń;
- 5) rysunki części maszyn, schematy mechaniczne;
- 6) Dokumentacja Techniczno-Ruchowa (DTR);
- 7) instrukcje obsługi maszyn i urządzeń;
- 8) rozkrój materiałów obuwniczych;
- 9) oznaczanie i kompletowanie elementów obuwia;
- 10) obróbka i wytwarzanie elementów obuwia;
- 11) metody i techniki łączenia elementów;
- 12) wytwarzanie cholewek;
- 13) ćwiekowanie i stabilizacja kształtu cholewek;
- 14) montaż obuwia;
- 15) wykończanie półproduktów i wyrobów obuwniczych;
- 16) kontrola jakości;
- 17) pakowanie obuwia;
- 18) przepisy i zasady bezpieczeństwa i higiena pracy, przepisy ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) interpretować podstawowe pojęcia gospodarki rynkowej;
- 2) sporządzać dokumenty dotyczące zatrudnienia oraz działalności gospodarczej;
- 3) charakteryzować struktury organizacyjne zakładów i wydziałów produkcyjnych;
- 4) podejmować działania związane z poszukiwaniem pracy;
- 5) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 6) komunikować się i współpracować z zespołem;
- 7) rozwiązywać problemy;
- 8) podejmować decyzje;
- 9) posługiwać się dokumentacją konstrukcyjną i technologiczną;
- 10) stosować przepisy Kodeksu pracy dotyczące praw i obowiązków pracownika i pracodawcy oraz warunków pracy;
- 11) określać rodzaje kosztów prowadzenia działalności produkcyjnej i usługowej;
- 12) sporządzać kalkulację kosztów produkcji wyrobów i wykonywanych usług;
- 13) rozliczać ilość i wartość pobranych materiałów, wyprodukowanych wyrobów i zrealizowanych usług;
- 14) prowadzić ewidencję przychodów i rozchodów;
- 15) określać ceny sprzedaży wyrobów oraz ceny usług z uwzględnieniem narzutów i podatków;
- 16) wykonywać pracę zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisami ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 17) dobierać środki ochrony indywidualnej do rodzaju wykonywanej pracy;
- 18) korzystać z literatury technicznej i innych źródeł informacji w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań zawodowych;
- 19) doskonalić umiejętności zawodowe;
- 20) udzielać pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy;
- 21) przestrzegać zasad etyki.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) podstawowe pojęcia gospodarki rynkowej;
- 2) dokumenty związane z zatrudnieniem i prowadzeniem działalności gospodarczej;
- 3) rynek pracy, popyt i podaż;
- 4) podmioty gospodarcze, struktura organizacyjna;
- 5) metody poszukiwania pracy;
- 6) elementy ergonomii;
- 7) zasady i metody komunikowania się;
- 8) elementy socjologii i psychologii pracy;
- 9) dokumentacja konstrukcyjna i technologiczna;
- 10) wybrane przepisy prawa pracy;
- 11) koszty materiałowe, koszty robocizny;
- 12) produkcja, czynniki produkcji;
- 13) zasady sporządzania kalkulacji kosztów produkcji i usług;
- 14) przychody i rozchody;
- 15) normy przedmiotowe, warunki techniczne i instrukcje związane z przygotowaniem, organizacją i kontrolą procesów produkcyjnych;
- 16) podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej;
- 17) organizacja pracy;
- 18) bezpieczeństwo i higiena pracy;
- 19) ochrona przeciwpożarowa i ochrona środowiska;
- 20) formy doskonalenia zawodowego;
- 21) zasady udzielania pierwszej pomocy;
- 22) etyka.

III. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w %*
Konstrukcja wyrobu	20
Technologia wytwarzania obuwia	50
Podstawy działalności zawodowej	10
Razem	80**

* Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia w szkołach dla młodzieży i w szkołach dla dorosłych (w formie stacjonarnej i zaocznej).

** Pozostałe 20 % godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

IV. ZALECANE WARUNKI REALIZACJI TREŚCI KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

Do realizacji treści kształcenia, ujętych w blokach programowych, odpowiednie są następujące pomieszczenia dydaktyczne:

- 1) pracownia rysunku;
- 2) pracownia materiałoznawstwa;
- 3) pracownia technologii produkcji obuwia;
- 4) warsztaty szkolne.

Pracownia rysunku powinna być wyposażona w:

- 1) materiały rysunkowe i malarskie;
- 2) modele brył i figur geometrycznych;
- 3) modele różnego typu obuwia;
- 4) elementy składowe obuwia;
- 5) podstawowe typy obuwia i ich przekroje;

- 6) kopyta i kopie zewnętrzne kopyt;
- 7) szablony i wykrojniki części obuwia;
- 8) części maszyn;
- 9) schematy maszyn i urządzeń;
- 10) schematy systemów montażu obuwia;
- 11) dokumentację konstrukcyjną i technologiczną;
- 12) programy komputerowe wspomagające sporządzanie dokumentacji rysunkowej;
- 13) normy rysunkowe;
- 14) katalogi wyrobów obuwniczych.

Pracownia materiałoznawstwa powinna być wyposażona w:

- 1) próbki materiałów podstawowych i pomocniczych;
- 2) aparaturę i przyrządy pomiarowe do badania materiałów obuwniczych;
- 3) normy jakości materiałów i wyrobów obuwniczych;
- 4) tablice, foliogramy, fazogramy:
 - a) topograficzna i histologiczna budowa skóry,
 - b) proces wyprawy skóry,
 - c) proces produkcji materiałów włókienniczych, tworzyw skóropochodnych i innych materiałów,
 - d) wady i uszkodzenia materiałów obuwniczych,
 - e) struktura i przekroje materiałów;
- 5) filmy dydaktyczne z zakresu wytwarzania i badania materiałów obuwniczych;
- 6) aparaturę do pomiaru wytrzymałości materiałów;
- 7) prasę;
- 8) wagi analityczne;
- 9) naczynia laboratoryjne;
- 10) programy komputerowe do obróbki wyników pomiarów.

Pracownia technologii produkcji obuwia powinna być wyposażona w:

- 1) próbki skór i innych materiałów na wierzchy i spody obuwia;
- 2) narzędzia i przyrządy stosowane w procesie wytwarzania;
- 3) typy obuwia, modele obuwia i części składowych;
- 4) materiały ilustrujące wykonanie operacji technologicznych;
- 5) dokumentacje technologiczne;

- 6) zestawy norm dotyczących procesów produkcyjnych oraz badań jakości półproduktów i wyrobów obuwniczych;
- 7) przyrządy i urządzenia pomiarowe;
- 8) oprogramowanie komputerowe wspomagające proces wytwarzania obuwia;
- 9) rysunki i schematy:
 - a) kierunki najmniejszej ciągliwości materiałów,
 - b) optymalne układy elementów obuwia dla różnych rodzajów skór i innych materiałów,
 - c) oznaczanie i cechowanie obuwia i elementów obuwia,
 - d) układ kostny,
 - e) mięśnie i stawy stóp,
 - f) poprzeczne i podłużne sklepienia stóp,
 - g) fazy chodu,
 - h) obrysy stóp;
- 10) elementy obuwia różnych typów i systemów;
- 11) przekroje obuwia;
- 12) elementy spodów obuwia;
- 13) frezy, szczotki i tarcze stosowane w obróbce wiórowej;
- 14) wzorce szwów i ściągów;
- 15) cholewki różnych typów, części składowe;
- 16) kopyta i urządzenia produkcyjne stosowane w fazie montażu i wykończania obuwia;
- 17) wzorce wykonania operacji technologicznych;
- 18) elementy, półprodukty oraz obuwie z typowymi i niedopuszczalnymi wadami materiałowymi i produkcyjnymi;
- 19) dokumentacje planowania i rozliczania produkcji;
- 20) części maszyn, połączenia, mechanizmy;
- 21) schematy napędów i układów kinematycznych;
- 22) mechanizmy robocze maszyn i urządzeń;
- 23) filmy dydaktyczne dotyczące obsługi maszyn i urządzeń;
- 24) prospekty i katalogi;
- 25) instrukcje obsługi, konserwacji oraz naprawy maszyn i urządzeń;
- 26) instrukcje stosowania klejów i środków wykończalniczych;
- 27) wzory opakowań jednostkowych i zbiorczych.

Warsztaty szkolne powinny być wyposażone w:

- 1) maszyny i urządzenia do wytwarzania różnych typów obuwia w podstawowych systemach:
 - a) maszyny i urządzenia do rozkroju materiałów,
 - b) maszyny i urządzenia do obróbki i przygotowania elementów,
 - c) maszyny i urządzenia do montażu i wykończania obuwia;
- 2) urządzenia i przyrządy kontrolno – pomiarowe.

W warsztatach szkolnych należy wyodrębnić działy: rozkroju materiałów na elementy wierzchu i spodu obuwia, obróbki elementów, wytwarzania półproduktów, montażu cholewek, montażu i wykończania obuwia, kontroli jakości.

Pracownie powinny składać się z sali lekcyjnej i zaplecza magazynowo-socjalnego.

W sali lekcyjnej należy zapewnić stanowisko pracy nauczyciela i odpowiednią liczbę stanowisk pracy dla uczniów.

W warsztatach szkolnych powinno znajdować się pomieszczenie do instruktażu.

Praktyczna nauka zawodu może odbywać się w pracowniach i warsztatach szkolnych oraz w przedsiębiorstwach produkcyjnych i zakładach rzemieślniczych.